

EDUSKUNNAN VASTAUS 91/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäättöksen kansallista täytäntöönpanoa ja soveltamista koskevaksi lainsäädännöksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäättöksen kansallista täytäntöönpanoa ja soveltamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 63/2012 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 10/2012 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäättöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäättöksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Puitepäättöksen täytäntöönpano

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavankeuden vaihtoehtona tehdyn neuvoston puitepäättöksen 2009/829/YOS, jäljempänä *puitepäättös*, lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei tästä laista muuta johdu.

2 §

Soveltamisala

Tämän lain ja puitepäättöksen mukaisesti:

1) tunnustetaan ja pannaan Suomessa täytäntöön toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tehty puitepäättöksen 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valvontatoimia koskeva päätös ja toutetaan muut puitepäättöksessä tarkoitettut toimenpiteet; sekä

2) lähetetään toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon tunnustettavaksi ja täytäntöönpantavaksi 9 §:ssä tarkoitettu Suomessa tehty valvontatoimia koskeva päätös.

2 luku

Toisessa jäsenvaltiossa tehdyn valvontatoimien koskevan päätöksen tunnustaminen ja täytäntöönpano Suomessa

3 §

Edellytykset päätöksen vastaanottamiselle

Valvontatoimia koskeva päätös vastaanotetaan tunnustettavaksi ja pantavaksi täytäntöön Suomessa, jos:

1) valvontaan määrätyllä on pysyvä asuinpaikka Suomessa; ja

2) valvontaan määrätty suostuu valvonnan järjestämiseen Suomessa.

Jos valvontaan määrätyllä ei ole pysyvää asuinpaikkaa Suomessa, valvontatoimia koskeva päätös voidaan vastaanottaa tunnustamisesta päättävän viranomaisen suostumuksella. Suostumus voidaan antaa, jos valvontaan määrätty on pyytänyt valvonnan järjestämistä Suomessa ja se on valvontaan määrätyn henkilön henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn takia perusteltua.

4 §

Tunnustamisesta ja mukauttamisesta päättävät viranomaiset

Valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta päättää:

1) Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä, jos valvonta on tarkoitus järjestää Helsingin tai Kouvolan hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

2) Pohjois-Savon käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä, jos valvonta on tarkoitus järjestää Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

3) Oulun käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä, jos valvonta on tarkoitus järjestää Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

4) Pirkanmaan käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä, jos valvonta on

tarkoitus järjestää Turun tai Vaasan hovioikeuden tuomiopiirin alueella.

Valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta voi päättää mikä tahansa 1 momentissa mainittu syyttäjä riippumatta siitä, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella valvonta on tarkoitus järjestää, jos tätä on valvontatoimia koskevan päätöksen täytäntöönpanon kannalta tai muusta erityisestä syystä pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Tunnustamisesta päättävällä viranomaisella on toimivalta päättää myös valvontatoimien mukauttamisesta.

Tunnustamisesta päättävä viranomainen voi tehdä tässä pykälässä tarkoitetun päätöksen neuvoteltuaan asiasta sen poliisilaitoksen kanssa, jonka toimialueella valvonta on tarkoitus järjestää.

5 §

Valvontatoimia koskevan päätöksen täytäntöönpano

Kun päätös valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta on tehty, valvonnan toteuttamisesta huolehtii poliisi.

Valvonnan kestosta on soveltuvin osin voimassa, mitä pakkokeinolaissa (450/1987) säädetään matkustuskiellon voimassaolosta ja kumoamisesta. Valvonnan kestoa voidaan päätöksen tehneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä pidentää. Päätöksen pidentämisestä tekee 14 §:n 1 momentissa tarkoitettu tuomioistuin tunnustamisesta päättävän viranomaisen esityksestä.

6 §

Kaksoisrangaistavuus

Jos valvontatoimia koskeva päätös liittyy puitäpäätöksen 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun tekoon, valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisen edellytyksenä ei ole, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

Jos valvontatoimia koskeva päätös liittyy muuhun kuin 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun tekoon, päätöksen tunnustaminen ja täytönpano Suomessa edellyttää, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

7 §

Kielet ja käännökset

Puitepäättöksen 10 artiklassa tarkoitettu todistus hyväksytään, jos se on tehty suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitetty käännös jollekin näistä kielistä. Tunnustamisesta päättävä viranomainen voi hyväksyä myös muulla kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä.

Valvontaan määrättyllä on oikeus saada tieto asiassa tehdyistä päätöksistä ymmärtämällään kielellä.

8 §

Valvontaan määrätyn luovuttaminen

Jos valvontaan määrätty pyydetään luovutettavaksi jäsenvaltioon, jossa valvontatoimia koskeva päätös on tehty, luovuttamiseen sovelletaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettua lakia (1286/2003). Luovuttamispyyntöön suostuminen ei kuitenkaan edellytä, että pyynnön perusteena olevasta teosta pyynnön esittäneen jäsenvaltion laissa säädetty ankaran rangaistus on vähintään vuoden vapausrangaistus.

3 luku

Valvontatoimia koskevan päätöksen tekeminen ja lähettäminen Suomesta toiseen jäsenvaltioon

9 §

Päätöksen tekeminen ja lähettäminen toiseen jäsenvaltioon

Valvontatoimia koskeva päätös voidaan tehdä ja lähettää toiseen jäsenvaltioon, jos pakkokeinolain mukaiset matkustuskieltoa koskevat edellytykset täyttyvät ja epäillyllä on pysyvä asuinpaikka toisessa jäsenvaltiossa tai kyse on puitepäättöksen 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettusta jäsenvaltiosta. Edellytyksenä on lisäksi, että valvonnan järjestämistä toisessa jäsenvaltiossa voidaan valvontaan määrätyn henkilökohtaisten olosuhteiden tai muun erityisen syyn vuoksi pitää perusteltuna ja hän on suostunut siihen, että valvonta järjestetään kyseisessä jäsenvaltiossa. Valvontatoimia koskevan päätöksen sisällöstä on soveltuvin osin voimassa, mitä matkustuskiellosta säädetään.

Valvontaan määrätty määrätään matkustuskieltoon siihen asti, kunnes toisessa jäsenvaltiossa tehty tunnustamista koskeva päätös tai tieto siitä on saatu ja annettu valvontaan määrätylle tiedoksi. Tiedoksiantoon sovelletaan haasteen tiedoksiannosta rikosasioissa annettuja säännöksiä. Jos matkustuskieltoa ei voida pitää riittävänä valvontatoimia koskevan päätöksen täytäntöönpanon turvaamiseksi, voidaan valvontaan määrätty tuoksi ajaksi vangita, jos pakkokeinolain mukaiset vangitsemisen edellytykset täyttyvät.

10 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Pakkokeinolaissa tarkoitettua vangitsemisvaatimusta käsittelevä tuomioistuin on toimivaltainen tekemään valvontatoimia koskevan päätöksen ja lähettämään sen toiseen jäsenvaltioon. Jos henkilöä ei esitetä vangittavaksi, toimivalta

on asianomaiseen rikosasiaan määrättyllä syyttäjällä.

11 §

Kielet ja käännökset

Valvontatoimia koskevan päätöksen tehnyt viranomainen huolehtii puitepäätöksen 10 artiklassa tarkoitetun todistuksen kääntämisestä täytäntöönpanovaltion hyväksymälle kielelle.

12 §

Toimivalta tehdä myöhempiä päätöksiä

Valvontatoimia koskevan päätöksen ehtojen rikkomisen seurauksista ja muista puitepäätöksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä päättää valvontatoimia koskevan päätöksen tehnyt viranomainen. Valvontaan määrätyn vangitsemisesta päättää kuitenkin tuomioistu-in.

Menettelyyn valvontaan määrätyn luovuttamiseksi Suomeen sovelletaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettua lakia.

4 luku

Erinäiset säännökset

13 §

Oikeus avustajaan ja puolustajaan

Rikoksesta epäillyllä on oikeus käyttää avustajaa.

Puolustajan määräämiseen sovelletaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 lukua.

Jos valvontaan määrätty on vieraassa valtiossa ja hänelle on siellä määrätty oikeusavustaja, puolustajan määrääminen edellyttää, että siihen on valvontaan määrätyn oikeusturvan kannalta

erityisiä syitä. Puolustajan määrää tällöin 14 §:n 1 momentin mukainen käräjäoikeus.

14 §

Muutoksenhaku

Valvontaan määrätty voi saattaa valvontatoimia koskevan päätöksen tunnustamisesta tehdyn päätöksen sen käräjäoikeuden käsiteltäväksi, jonka tuomiopiirissä toimiva kihlakunnan-syyttäjä on tehnyt päätöksen tunnustamisesta. Käräjäoikeuden on viipymättä otettava asia käsiteltäväksi. Käräjäoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhakuun 10 §:ssä tarkoitettuun tuomioistuimen päätökseen sovelletaan, mitä pakkokeinolaissa säädetään muutoksenhausta tuomioistuimen päätökseen matkustuskieltoa koskevassa asiassa. Syyttäjän 10 §:n nojalla tekemän päätöksen voi saattaa sen käräjäoikeuden käsiteltäväksi, jonka tuomiopiirissä päätöksen tehnyt syyttäjä toimii. Käräjäoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asian käsittelyyn sovelletaan, mitä matkustuskieltoasian käsittelystä pakkokeinolaissa säädetään. Asia voidaan ratkaista kansliassa ilman istuntokäsittelyä, jos tuomioistuin harkitsee sen soveliaaksi. Jos asia käsitellään suullisessa istunnossa, valvontaan määrätyn poissaolo ei estä asian ratkaisua.

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan suhteessa sellaiseen jäsenvaltioon, joka on pannut puitepäätöksen täytäntöön.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 §

Luovuttaminen kaksoisrangaistavuuden täytyessä

Luovuttamiseen suostutaan, jos pyynnön perusteena olevasta teosta pyynnön esittäneen jäsenvaltion laissa säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuoden vapausrangaistus ja teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos. Tutkintavankeuden

vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäättöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäättöksen soveltamisesta annetussa laissa (/) tarkoitetun valvontaan määrätyn luovuttamisesta säädetään mainitun lain 8 §:ssä.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 2012